

Referat af formiddag i KIRKEHØJSKOLEN lørdag d. 5. februar 2022 kl. 09-12

domprovst Anders Gadegaard

Vor Frue Kirke, Domkirken i København.
Gamborg Forsamlingshus

Tro -Mod -Politik

Jeg vil ånde luften i fulde drag
Synge Gud en sang for den lyse dag,
Takke ham, at morgnen mig end er sød
At mig dagen fryder trods synd og og død
Jakob Knudsen 1891

Grundtvigs sang:

KÆRLIGHED TIL FÆDRELANDET. Højskolesangbogen 17. udg. nr. 155

.. dejlig falder ord på Himlens tungemål,
dens nødvendighed herved
det er netop kærligheden!
Grundtvig

Kirken og kristendommen har meget at bidrage med, og har gennem årene bidraget til samfundsdannelsen. Vi kan godt kalde Danmark for et kristent samfund.

Et samfund kan ikke være kristent - men der er et samfundssyn, vi har bygget samfundet på.

Vi står os ved at være bevidste om det, og fremelske det.

Og der skal være plads til alle mulige andre end dem, der vil kalde sig kristne.

Det udspringer af kærlighed til fædrelandet i en ånd, som Grundtvig udtrykker i salmen.

Man hører tit: "Kærligheden hører hjemme i fuldkommenhedens rige" og vi befinder os i verden – ikke i fuldkommenhedens rige! – Det skal tænkes sammen. Det er et af mine anliggender.

- 1) Kristenheden har et positivt bidrag
- 2) Hvis man vil have fred ved middagsbordet, så skal man lade være med at tale om politik. POLITIK handler om hvordan vi indretter vores samfund sammen – og bringer det videre på bedst mulig måde. Så når nogen siger: "NU bliver du vist lidt politisk Anders!", siger jeg: "Tak skal du have...!". Det tager jeg som en kompliment. Vi burde alle tænke politisk – og agte det politiske embede og støtte dem, fordi de påtager sig det – med alt det de udsætter sig for (eksponering/nysgerrighed). Vi burde agte dem højt. (Selv om der også kan være politikerlede). Jeg vil gerne bidrage til at opgradere respekten for den politiske samtale.

- 3) Forhindre tanken om at Kristendom udelukkende skulle handle om noget oppe i himmelen, og dermed splitte op mellem det åndelige og verdslige. De to verdner skal ikke holdes adskilt. Kristendommen er til for menneskers skyld.

Præst i snart 40 år – 25 ved Domkirken.

Jeg er beskyldt (anset for) at blande politiske emner ind i mine prædikener. Forkyndelsen skal stå i samspil med det, der i øvrigt optager os i samfundet, uden at tages til indtægt for et bestemt politisk program. "Det er ikke til at sige hvilket parti AG tilhører".

Det er politiske sager, som man kan forholde sig til ud fra et kristent syn.

BOG: TRO MOD POLITIK – udgivet i relation til prædikener

BOG: ÅH jeg ber.... (om bønner): Tidligere var bønnerne forudsigelige og nedskrevet i domkirkens liturgiske bøger. Jeg ændrede bønnerne lidt, så de passede ind til dagens tekst. Bønnens mening. Jeg er optaget af: **Hvordan kan man som rationelt menneske mene, der ligger noget sandt i at bede?**

DET ER UDSPRUNGET AF MIT VIRKE SOM PRÆST: PRÆDIKERNE OG BØNNERNE.

MORGENANDAGT i DRTV VS. VINTER-OL I PEKING

TRO MOD POLITIK

TRO – MOD – POLITIK - der spilles på modsætningen at TRO står over for POLITIK.

Anders Fogh Rasmussen sagde: "Troen hører hjemme i privatsfæren." Denne holdning blev dog senere kraftigt udfordret af de efterfølgende begivenheder i forbindelse med Muhammadkrisen.

Det er en klassisk opfattelse at det skal holdes adskilt. Jeg mener det modsatte.

Det som sætningen lægger op til er at TRO giver MOD til POLITIK.

TROEN ER **EN FRIHEDSDIMENSION** og **FORPLIGTER**.

Vi får mod til at leve vore liv her på jord "Et jævnt og muntert, virksomt liv".

TRO GIVER MOD TIL POLITIK

TRO og POLITIK behøver hinanden.

Holder man det f.eks. adskilt ved at sige, at Troen beskæftiger sig med det åndelige, så lever man "med hovedet i himmerige". Man lader ikke troen påvirke det, man er optaget af. Det er en 2-rums opfattelse: Hvis du vil have forstand på HIMMERIGE skal du beskæftige dig med MENNESKELIVET.

Vil du have forstand på KÆRLIGHED skal du tænke ud fra HIMMERIGETS FULDKOMMENHED.

Det fordrer at vi kender til vore drømme, længsler, ønsker. Dem kender vi fra himmeriget, paradiset. Så troen på, at det findes og virker i blandt os., den tro skal inspirere os til, hvordan vi tænker om det jordiske fællesskab.

Hvordan får vi gjort det bedst for så mange som muligt?

Hvor er ellers drømmen = Visionen? Værdierne? Vi kan ikke undvære det, for så bliver vi værdiløse. Det er det, der sker, hvis vi ikke har et værdiudgangspunkt.

Politiske samtaler behøver et sådant udgangspunkt, så vi har værdier at udtrykke os ud fra.
Og troen behøver også politikken, for ellers bliver det kun en optagethed af det hinsidige / pietistisk.

HVAD SKER DER HVIS MAN SAMMENBLANDER DEM?

Hvad sker der, hvis vi siger det er det samme: Tro og politik? Så får man TEOKRATI. Så får man præstestyre. Så kender man "SANDHEDEN". Det er en situation, hvor religionen er religionens værste fjende, når man siger man sidder på sandheden.

Eksempler: MUSLIMSKE LANDE, Irans præstestyre. Vatikanstaten.

Katolikker, protestanter.

Når jeg ikke kan blive katolik, er det på grund af kirkestyret.

Hvordan kan man være statsoverhovede, når man også er kirkeoverhovedet?

Pavens fejlbarlighed. PAVEN er biskop over Rom.

Men institutionen begår den fejl, at man sammenblander KIRKE og POLITIK.

DET RELIGIØSE SKAL INSPIRERE DET POLITISKE.

Bibelen er ikke en kogebog.

Man kan få retningslinier, kriterier, hvorudfra man kan bedømme, om det, der foregår, er ret i overensstemmelse med et kristent menneskesyn. Det er ikke fremmed for kristen teologi. –

Man bruger det også, når man skal tænke om GUD. De to naturer holdes sammen – det er MYSTERIET – det er ÅBENBARINGEN – men de må ikke sammenblandes, så der sker det, at det guddommelige bliver det samme som det menneskelige: JESUS ER 100 % MENNESKE OG 100 % GUD.

Det skal man holde sammen – men ikke sammenblende.

KRISTENDOMMENS SANDHED ligger i at holde modsætninger sammen.

Grusomheden, hævn, vreden samtidig med kærligheden.

HELDIGVIS KAN VI OGSÅ DET GODE.

Vi kender det gode fra når det lykkes for os...

Sådan hører det fuldkomne og ufuldkomne sammen.

TRO

Handler om at tro på det utrolige (siger mange)

Hvordan kan du tro på, at der findes en kærlig gud, når der findes så meget ondt?

Når man gør det sådan, bliver objektet noget eksisterende: "Tror du på at Gud eksisterer?"

Hvordan kan Gud eksistere, når han er forud for alt, LIVSKRAFTEN, magten, alt. Han er navnet på det, der går forud for alt. Vi kan kun bruge billeder, og vi har mange billeder: Gud er Kærlighed, Lys, Retfærdighed, Fred – i forsøget på at tale om det unævnelige, der går forud.

Han er forudsætningen for eksistensen. Kilden til, at noget er. Han SKABTE NOGET UD AF INTET.

VI KAN IKKE SKABE LIV UD AF INTET. Det er Guds Væsen. TRO er ikke noget rationelt.

Det er noget andet end at tro på det utrolige.

GUD er en fortolknig af alt, hvad der findes.

Gud er ikke en tro på det utænkelige - det er TIL-TRO.

TRO og FORNUFT.

Jeg TROR på dig, det betyder, at jeg har TIL-TRO til, at hvad du siger, passer! Jeg tror du vil leve op til det, jeg forventer af dig, jeg tror du ved det ærligt og oprigtigt. At tro på GUD er at have til-tro til alt det, der er forud for alt.

MOD

Eksistentielt mod – etisk mod – der udspringer af troen.

Eksistentielt mod: At være sig selv bekendt. Tage sit liv på sig, som det er givet.

Modet til at være og blive sig selv, som man er.

Hvis man har til-tro på at skabermagten vil mig, får man mulighed for at realisere sig, som den man er.

Modet til at tage livet på sig.

MODET til at HANDLE. "Tage synden på sig": Det at man gør noget andet, end det man vil.

SELVKÆRLIGHED er forudsat af Jesus. Det er ikke ukristent. Vi skal tage ansvaret på os. Der hvor det bliver syndigt er, når det bliver på andres bekostning. Så er det noget andet en næstekærlighed.

TRO at man kan gøre godt - på trods af sin synd. KAN MENNESKET GØRE GODT?

(Nogle ville sige, at det kan vi ikke).

MODET TIL AT FORSØGE IGEN OG IGEN kommer fra troen.

Kærlighedens kilde er en tilgivelsens kilde. Det er Kristendommens stærke frihedsbrev til os alle.

Derfor er vi frie og stærke

Mod til at udrette det, vi ikke fik gjort i går.

POLITIK

Vi har lært gennem 200 år (siden 1849) at POLITIK er klassekamp. Især fra de underbemidlede.

Politik er en alles kamp mod alle. Det gælder om at rage mest mulig til sig. Sådan var politik ikke skabt oprindeligt.

Hannah Arendt har skrevet bøger om det: POLIS betyder by. Politik bliver derfor samtalen om: Hvordan varetager vi byens udvikling og interesse. Mændende stod på torvet og samtalede om det politiske: BYENS LIV.

POLITIK er på den måde en samtale om at finde den fælles retning.

Hvis vores samfund skal udvikle sig, skal vi væk fra, at det er en rivekamp, og i stedet en samtale om at nå frem til "det fælles bedste".

Samtale mellem uenige om at finde et rum, hvor man kan finde ud af, at blive enige om det fælles bedste. Øvelsen er at finde dette fælles bedste. POLITIK er et positivt begreb.

Sådan bliver man TRO mod det politiske.

UDFORDRINGER I SAMFUNDET OM DEMOKRATI

Folkeligheden er sevet ud af demokratiet.

Meningen er, at vi vælger vores repræsentanter, og så skal de sammen repræsentere ....

Et krisetegn er, at vi vælger ikke rigtig længere vores politikere.

Vi får en håndfuld kandidater at vælge imellem. I gamle dage blev de valgt ud af en midte.

I dag sidder der én i centrum af et parti og fordeler opstillings-distrikterne.
De opstillede kommer ikke nødvendigvis fra det område hvor de opstilles.
Opstillingen er ikke sket ved dialog med lokalbefolkningen.
Dette skærpes af, at det heller ikke er vores holdninger.
De, der gerne vil vælges forsøger at sælge deres holdninger til os.
Det er ikke folkets viljer, men de politiske aspiranternes vilje, der finder vej til os.
Det er os, der køber ind på de synspunkter der passer bedst.
Vi er blevet politiske forbrugere – snarere end at vi er holdningsdannere.
Vi bliver kunder og klienter i stedet for selv at være politiske aktører.
Behovstilfredsstillelse bliver målet med det politiske - måder at tilfredsstille vores behov.
Den politiske samtale bliver til underholdning fremfor HOLDNINGSDISKUSSIONER. Og det sovses ind i underholdning.

UNDERHOLDNING bliver vigtigere end HOLDNINGER

POLITIK bliver PERFORMANCE snarere end det bliver samtale om holdninger. En optagede af image.

Jens Otto Krag sagde: "Man har et standpunkt, til man tager et nyt!" *og det gør man*, hvis man bliver klogere! Det er der ikke mange, der tør. Det viser jo, at det er mennesker i bevægelse. De regner os for lidt her.

At INDRØMME deres fejl. Mette Frederiksen: "Jeg gjorde det ud fra de bedste intentioner". At fastholde sit standpunkt kan i dag koste det politiske liv – og skabe politikerlede. POLITIKERNE BLIVER SÅ OPTAGET AF DERES ROLLE SOM SÆLGER AF ET PRODUKT, hvor vi hellere vil have mennesker af kød og blod.

Det er en udfordring for kirke og kristendom.

Sådan burde vi alle gøre en indsats for at gøre noget ved det.

Samlinger som denne Kirkehøjskole er et eksempel på noget andet.

Vi skal bidrage til det for det folkelige fællesskab skyld.

I det kristne meneskesyn har vi et værdigrundlag, der er til gavn for samfundsdannelsen.

Hvordan skal vi ellers finde ud af hvad der er godt og ondt?

Læs fortællingerne om JESUS.

I Jesus forkyndelse er han altid optaget af dem, der har brug for opmærksomheden: De fremmede, de syge, børnene – dem, som ingen andre bekymrer sig om. De mindste er størst, de oversete skal ses.

Matthæusevangeliet kap. 25 – Verdensdommen. Bjergprædikenen.

Hvem kan altid vende den anden kind til?

Hvis nogen beder om din frakke siger man så: ja, vil du ikke også have min skjorte?

Det er en FULDKOMMENHEDSIDEOLOGI.....!

Men vi skal lade os inspirere - af den etik, der ligger i at have øje for dem, som andre ikke ser.

Fårene der skilles fra bukkene. Fårene gav ham drikke, gav ham tøj, besøgte ham i fængslet, tog sig af ham, da han var syg... "Hvad I har gjort mod en af disse mine mindste, det gør I overfor Gud selv!
HVAD I IKKE HAR GJORT MOD EN AF DISSE MINE MINDSTE, hver gang har vi undladt at gøre det.

DEN SULTNE, DEN SYGE, DEN NØGNE, DEN TØRSTIGE, DEN FÆNGSLEDE, DEN FREMMEDE.

Vi skal tage os af den, der er vor næste - og så må vi selv sætte vores grænse for, hvad vi gør.

Vi har brug for den forestilling: Som kirke, som præster, som forkyndere.

Vi er et spejl, inspiration – gør vi det godt nok for det psykisk syge, de hjemløse, og de grupper, der har brug for at blive set og ikke overset.

KRISTENDOMMEN OG HUMANISMEN ER FÆLLES om værdigrundlaget.

Vi kan ikke sige os fri, fordi Jesus forkyndte det.

Der kommer også inspiration fra græsk filosofi.

Menneskerettighederne 1948

– Humanismens menneskesyns kronjuvel: ALLE MENNESKER HAR VÆRDIGHED.

Indbygget gudstro er udgangspunkt. Men mere om rettigheder end pligter, Kristelig-Etisk.

Grundtvig: Dem han byggede højskoler sammen med, samarbejde om det brede kristelige fællesskab.

Ikke et kirkeligt-kristent patent.

I det kristelige er der et menneskesyn, der forpligter os, der forstår sig selv, som kristne.

Eksempler på hvor DK er kristent samfund:

SOLIDARISK SAMFUNDSKRITIK.

Hvis man mener at fuldkommenheden findes – er det kun i glimt. Hvis vi har det som udgangspunkt har vi hele tiden et grundlag for en *kritik af det bestående*, og vi kan kritisere det, hvis ”det gode” misbruges. Og det indretter vi vores samfund efter. I DK har vi **Ombudsmandsinstitutionen**. Magthaverne har selv indrettet en institution, hvis formål er at bide magthaverne i haserne. Kontrollere, at deres forvaltning er i orden, modtage klager osv.

Den institution bygger magthaverne selv, fordi man ud fra en kristen tankegang ved, at man er ufuldkommen. Tænk hvis de med glæde lod sig kritisere! Men i stedet holder de oplysninger skjult, eller forsvarer fejltrin. Det er der en institution der har til opgave.

Journalistikken – har samme formål. DR har grundæggende som opgave at kritisere samfundsforvaltningen (fordi vi ved, der er grundlag for det). Vi skal være på vagt – og forbedre det politiske miljø og samtaler. DR, menneskerettighedscenteret, ombudsmandsinstitutionen erbejser på KRISTELIG INSPIRATION.

Hvor mange samfund tænker at fællesskabet også selv skal finansiere magtkritikken?

CIVIL COURAGE /ulydighed

Lovene er givet med henblik på størst mulig retfærdighed. Hvis man tror, de allerede er det (retfærdige), bliver det teokrati.

Det er os, der danner loven.

Der er i et kristent samfund brug for Civil Ulydighed.

Det har den styrke, at den aldrig kan være voldelig og gå ud over 3. part.

Vi burde være stolte, når det sker. Det kan kun gavne: VESTJYLLAND man planlægger vindmøllepark i fredet område, det medfører en SIT DOWN strejke. Alt foregik mens alle drak kaffe.

Præst LEIF BORCH HANSEN blev dømt for at skjule udkænding: Det var civil courage. MOD, der udspringer af tro og værdierne. Vi har brug for den slags udtryk for at finde ud af, hvilke love vi ønsker at indrette os med.

KRIGSFØRELSE (børns vilkår)

Vi kendte ikke til KRIG efter 2. verdenskrigs afslutning i 1945 før i 90'erne. Kun til fredsbevarende indsatser.

Pludselig gik vi i krig uden at drøfte hvad der skal til.

Dette er aldrig blevet en folkelig debat.

Gandi – Martin Luther King.

Kristelig inspireret burde det drøftes: Hvorfor går vi til den ultimative løsning, som krig er, fremfor at søge forhandling. Vi har grebet til krigsførelse, før vi har grebet til dialog.

Har vi ført denne diskussion? Det kan vi gøre ud fra et kristent udgangspunkt: ETHVERT MENNESKE HAR VÆRDI.

REPSEKTEN FOR ANDRE RELIGIONER.

Især når man er en flertsalsreligion maximalt optaget af de andre trosretninger som ens egne. 300.000 muslimer i DK. De er mere forskellige indbyrdes end kristne.

Hvis vi vil forstå os selv som Kristent samfund med en STATSKIRKE – til det hører maximal repsekt for andre trossamfund.

Det bedste værn mod radikalisme er at bistå dem i, at udfolde sig på danske værdier og vilkår. – Hjælpe muslimerne til en mainstream dansk udgave af Islam. Det udspringer af Jesu tilgang.

Dialog *Spørgsmål-svar*

Mod – MAN SKAL HAVE MOD TIL AT GØRE DET GODE: Hvad er det gode?

Sv: Det gode er at gavne det andet menneske, og derved gavne sig selv. Det er din opgave, at finde ud af hvem det andet menneske er... og hvordan du hjælper. "Dét, der fremmer liv for andre, og dermed for dig selv".

Hvem er min næste så? – Det er den, du kan gøre en forskel for.

Om næsten sidder ved siden af dig, eller sidder på den anden side af jordkloden. Det er en ligegyldig diskussion.

At donere 100 kr. til Folkekirkens Nødhjælp: Jeg kan være drevet af næstekærlighed.

Denne diskussion har været ført med Søren Krarup. Han mener at næsten kan kun være den nærmeste, som du står i en fysisk relation til. "Næsten" betyder nabo. For jøden var NÆSTEN i videste

forstand folkefællen, det kunne aldrig være andre. Derfor kunne jøden ikke være forpligtet til at hjælpe. Det er ikke jøden (præst) der hjælper, men så kommer samaritaneren og hjælper. Næsten er enhver, hvor du erkender, at du kan gøre en forskel!

Man snakker meget om synd i religionen. Hvad er synd så?

Sv.: Synd er at skade sin næste og sig selv. At gøre det, der ikke er godt i Guds øjne, Det, der ødelægger liv. Det der ikke er godt i Guds øjne: Vi pådrager os konstant skyld fordi vi ikke gør det vi godt ved. Vi tilgives, når vi ikke får gjort det vi skal, og **tilgivelsen giver os frihed.**

KRIG – Vi gik i krig sammen med NATO for at hjælpe andre.

Sv: Hensigten kan være god, men gerningen kan have konsekvenser. Vi vil (med krig) hjælpe nogle andre, befri dem fra et tyranni. Defor vælger vi humanitær intervention. Det vil jeg ikke afvise. Jeg beder blot om at overveje, om konsekvenserne kan bære det: Hvor mange må dø? Hvor værdifuld er menneskeliv? Der er ikke så gode muligheder for at drøfte det.

UKRAINE? Hvad vil Mette Fr.

Sv.: Hvad er kriterierne for krigsførelse på en 3.parts område? Hvad skal der til, for at vi skal involvere os i en 3. part..

DET ER IKKE FORBUDT AT LAVE GRÆSRODSBEVÆGELSER....

Sv.: dialogen er formidlet og båret af den mediebarne diskussion. = dem, der sidder på medierne bestemmer hvordan den folkelige samtale skal føres. Dialogen er ikke smurt ud over samfundet som den var i gamle dage.

ER DET IKKE SÅDAN AT MAN ENTEN SKAL VÆRE PROFESSOR, DOMPROVST ELLE RBISKOP for at udtale sig?

Sv: De, der er optaget af den brede formidling, de vil i dag hellere sende på grundlag af underholdningsbredden end oplysningsværdien.

Hvad ville Grundtvig sige i dag:

Sv: Han ville vække folk til en samtale på tværs af tilhørsforhold, ruske i os, så vi bevarer vores kærneværdier. "Få har for meget og færre for lidt!". Han ville gå imod skævvridning af samfundet.

BLICHER var foregangsmand for mange ting, men blev holdt udenfor, som den lille præst fra Jylland. Skisma mellem land og by. DR-værter med jysk dialekt - = man behøver ikke tage dem alvorlig.

Sv.: Som landsbypræst må man have troens frimodighed og tale parnasset midt i mod.

"Debatten" (TV-programmet med Clement Kjærsgaard) i DR-TV. Jo mere uenig du er med din modstander, desto bedre skal du tale til ham. Det er krig på ord.

Sv: jeg synes det er et af de bedste programmer. Der er meget godt at sige. Men der er elementer der bekræfter demokratiets krise. For underholdningens skyld skal tempoet være højt. Men han skal jo afbryde meget, fordi politikerne har vænnet sig til at tale hurtigt, ikke sætte kommaer, hele tiden begynde den næste sætning, så journalisten ikke kan komme ind. De står der ikke for at opnå konsensus – men det kunne være spændende at få politikere til at mødes for at skabe konsensus – fremfor en afstemning i folketingsalen!

FOLKEMØDER?

Sv.: jeg har oplevet politikere på folkemødet som konsensussøgende – fordi man hygger sig og skal drikke en øl bagefter. Men det opleves som ferie og dermed uforpligtende.

HVIS politikerne skal kunne sig undskyld, skal vi kunne tilgive, hvad skal der til....?

Sv.: politikerne er bange for at vælgerne skal flygte, hvis man siger undskyld....Jeg tror de kunne vinde ved det.

I evangeliet: I kan sige hvad som helst om mig (Jesus) men en synd kan ikke tilgives: Synden mod helligånden. Hvad er den utilgivelige synd: Det er efter min mening i familie med, hvor man har syndet, men ikke selv erkender det. Hvordan kan man give en gave til en, der ikke vil have den? Så kan tilgivelsen ikke komme til. Der skal være en åbenhed for, at man tager imod.

Jeg har oplevet at skulle tilgive min far, da han var død. –

Sv.: jeg har brug for at tilgive en anden som har såret mig. Det er ikke en tilgivelse, jeg retter mod andre, men kan være en forsoning, for at jeg selv, kan komme videre i mit liv.

Sandhedskommissionen i Syd-Afrika. : Ikke nok, at sandheden blev fortalt, men at man sad overfor hinanden. Angeren – er en fordring ift. tilgivelsen.

Udsendelser i TV om familie, der har været splittede – hvad nu, når den synd mod helligånden, som ikke kan tilgives: Hvad med det menneske. Bliver det nogensinde indhentet til evigheden?

Sv.: Familier der ikke forenes – hvor skadeligt, når en part lukker sig, og ikke kan tage imod tilgivelse – eller ikke mener at have behov for det.

Der er den dobbelt udgang: Frelse & fortabelse: Eller er Gud sådan at han omfatter alle.

Konfirmandes spørgsmål: Går Hitler fortabt? – Men det spørgsmål er det GUD selv, der afgør.

Vi kan ikke vide: Vi må tro at Guds langmodighed er uendelig og ubegrænset. Men det er Guds sag! Forhindrer det gudforholdet under evighedens synsvinkel? Jeg kan ikke svare nej og eller ja – for så ville jeg sidde i Guds Tronstol. Det ved jeg ikke. Hvem er Fortabelsens Æt? Vi ved ikke om det er 0, 1 eller 100 mennesker.

Det betyder ikke, at der er nogen, der er forudsbestemt til at gå fortabt.

HVAD ER FORTABELSE? – det er et forsøg på at udtrykke virkeligheden i GUDS VERDEN og det vil altid være tvetydigt.

Den tro vi skænkes på GUDS RÅDEN over os, når vi ikke er her mere, er en frihed til at leve her og nu. Vi kan trygt overlade det, der sker efter dette liv til ham, der gav det. Det kan jeg trygt overlade til den livskilde, kraft, som gav livet. Jeg behøver ikke tænke over det. Hvem går fortabt? Det er Guds sag! Det er et frihedsbrev, denne tro.

Eksempel: Skolebesøg i kirkerne ved juletid blev påvirket f.eks. af at der kommer mange elever med en anden religiøs baggrund.

Sv.: Det er efter min mening en stor misforståelse af opgaven, hvis det sker på baggrund af pluraliteten. Vi er forpligtet på, at det er inkluderende. Folkeskolen må gerne besøge andre kirkesamfund. ET anderledes spørgsmål: Må der bedes fadervor til morgensangen? Det tror jeg ikke man skal, det må være i en privatskole. Det, der har forbedret forholdet kirke-skole er bla. folkekirkens skoletjeneste, med en masse undervisningsprogrammer. Det er ikke så galt i dag som i 1983. Samtalen hvor kirken oplærer børnene til bibelens fortællinger, kristendomsforståelse og salmesang har det bedre.

Kirke og julebesøg: Mange Muslimer sagde at de var interesseret i, hvad det er for en kultur. Ikke-fundamentalisterne vil gerne vide mere,

Sv.: Og mange muslimske børn sendes i kristne skoler. Det er den brede del af ISLAM, der er meget rummelig.

At være tro overfor politiken der føres. Skræmmekampagner. Når man har set personer, der er ramt af Corona – så er man klar til at makke ret.

Sv.: Sammenhold i samfundet. Grundlaget for civil ulydighed. Køre over for rødt. Kadaverdisciplin – frihed til at tænke selv.

Samtaler med Islam. Der er en islamforskrækkelse i dette land. Vi hører om terroristerne. Hvordan fører vi den gode samtale med dem, så de ikke bare oplever vores kultur, men så de opdrages til at tænke demokratisk?

Sv.: vi har ikke været dygtige nok fra kirkernes side. Hvordan finder man mødesteder. Der kunne man have hjort noget ved fællesspisning o.l. Kirkerne har gjort for lidt. Der hvor man ved de kommer, så inviter dem på besøg i kirken – måske kan det udvikle sig til et måltidsfællesskab. De er ikke kristendomsforskrækkede. Vi har ikke været gode til de lokale møder. Man får føling med hinanden.

SLUT